

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meşicaci
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de C.H.O.
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889; ISSN-L 2734 -6889

SALON DE CARTE - prezentat de Dr. Luminița GIURGIU¹

SUB SEMNUL MARII UNIRI. CAMPANIILE ARMATEI ROMÂNE PENTRU ÎNTREGIREA ȚĂRII (1916-1920)

Tipărită în condiții grafice deosebite, sub egida Academiei Române, cartea *Sub semnul Marii Uniri. Campaniile Armatei Române pentru întregirea țării (1916-1920)*, îl are ca autor pe unul dintre cei mai recunoscuți istorici ai perioadei, **prof. univ. dr. Dumitru Preda** (Editura Academiei Române, Editura Militară, București, 2019, 380 p.). Rod al unei îndelungate și aprofundate investigații în arhivele și bibliotecile românești și străine, lucrarea reprezintă o reconstituire sintetică a campaniilor armatei române în anii

Războiului de Întregire a Neamului și arată rolul și locul României în cadrul Primului Război Mondial.

În paginile acestei monografii, autorul a încercat să ofere cititorului o percepție clară și o interpretare românească a evenimentelor, în contextul general al conflictului, punând accentul, de data aceasta, asupra desfășurării acțiunilor armatei române, în raport cu obiectivele planurilor de operații și mijloacele avute la dispoziție, asupra rezultatelor obținute și a consecințelor acestora.

În cuprins regăsim Argument (semnat de academicianul Victor Voicu), șase capitole (I. *România în anii de neutralitate semnale editoriale* [august Dr. I.1914-august 1916]; II. Campania anului 1916; III. Campania anului 1917; IV. Campania din anii 1917-1918; V. Campania din anii 1918-1919; VI.

TREI LUNI ÎN POCUȚIA. ACȚIUNI ALE DIVIZIEI 8 INFANTERIE (23 MAI-24 AUGUST 1919)

La 100 de ani de la momentul când s-au petrecut evenimentele, vede lumina tiparului o lucrare inedită dedicată Pocuției, teritoriul situat la nord de teritoriul Moldovei medievale, disputat între regii Poloniei și domnitorii de la Suceava, intrat în componența Imperiului Habsburgic în 1772, devenit spațiu de confruntare politică și militară între Ucraina și Polonia în anul 1919, având ca autor pe reputatul **prof. univ. dr. Ion Giurcă** (Editura Militară, București, 2019, 412 p.).

Un subiect mai puțin tratat în istoriografia română este prezența armatei române în Pocuția timp de trei luni în vara anului 1919. În cuprins sunt tratate: Pocuția în disputa și colaborarea româno-polonă; Contextul intervenției militare române în Pocuția; Prezența militară românească în Pocuția; Zona militară a Pocuției; Măsurile și acțiunile pentru apărarea Pocuției; Rechiziții și capturi de război; Evacuarea Pocuției; Reacții poloneze la prezența militară românească în Pocuția. Autorul a considerat necesară aducerea în atenția evenimentelor politice și militare din vara anului 1919, care au asigurat ruperea oricărei posibilități de cooperare militară între regimurile bolșevice de la Moscova și Budapesta, realizarea joncțiunii dintre trupele române și poloneze, astfel că, de la Marea Baltică la Marea Neagră, s-a realizat o barieră (denumită și cordon sanitar), cu rol de siguranță strategică între zona controlată de bolșevici în estul Europei și Republica ungară a Sfaturilor, unde regimul bolșevic a fost lichidat prin acțiunea trupelor române, sârbe și cehoslovace, la solicitarea Puterilor Aliate și Asociate, ai căror reprezentanți se aflau la Conferința de Pace de la Paris. Așa cum se subliniază și în Introducere, lucrarea aduce în atenție aspecte generale ale diferendului moldo-polon în privința Pocuției, contextul acțiunilor în acest spațiu în vara

¹ Material apărut și în Revista *Document* nr.2/2020, p. 96-97 (format electronic)

Campania din 1919- 1920), *Încheiere, Bibliografie selectivă* (include fonduri aflate în custodia Arhivelor Militare Române, Arhivelor Naționale și Arhivelor Diplomatice; documente publicate; memorii, lucrări contemporane; presă; lucrări generale, speciale, studii și articole) și *Indice*.

Academicianul Victor Voicu sintetizează în câteva fraze subiectul complex tratat, cartea prezentând momentele de pregătire politică și economică-militară din anii de neutralitate (1914-1916) premergători intrării României în Marele Război, evidențiază caracterul angajării armatei sale în război, etapele, bătăliile principale și particularitățile lor, raporturile cu Aliții și, în acest cadru, rolul Misiunii franceze a generalului Berthelot, în cadrul campaniilor din 1916-1917, locul și importanța bătăliilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz din vara lui 1917, punând în lumină și nuanțat implicațiile naționale și internaționale ale participării la cea mai mare confruntare armată cunoscută de omenire; un loc aparte este acordat situației și desfășurării campaniei române din 1917-1918, în contextul transformărilor radicale din fostul Imperiu Rus care au condus la izolarea politico-militară a României și obligarea guvernului de la Iași la acceptarea înrobitorului Tratat de Pace de la București (7 mai 1918), impus de Quadrupla Alianță, precum și rolul factorului armat în susținerea actului de Unire a Basarabiei (27 martie 1918).

Prof. univ. dr. Dumitru Preda a acordat un spațiu mai larg analizei campaniilor din anii 1918-1919 și 1919-1920, cu date și aprecieri asupra reintrării armatei române în război la 28 octombrie/10 noiembrie 1918 și raporturile, îndeosebi în plan operativ, cu Puterile Aliate în preajma deschiderii Conferinței de Pace de la Paris (ianuarie 1919), demersurile pentru acordarea statutului de cobiligeranță; la fel, este evidențiată contribuția trupelor române la eliberarea și unirea Bucovinei cu România (15/28 noiembrie) și se prezintă contextul și desfășurările revoluționare care au culminat cu Actul solemn de la Alba Iulia (1 decembrie 1918) care a consfințit Unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România, încununând s t r ă d a n i i l e u n e i

anului 1919, sub aspect organizatoric și acțional în perioada luării sub control a sudului Galiției, administrării și evacuării acestuia, în acord cu înțelegerile dintre reprezentanții politici și militari din cele două state vecine și cu interese comune în privința aspectelor de securitate și apărare. Cititorului i se oferă informații cât mai diverse, pentru înțelegerea situației complexe în care s-a acționat, măsurile specifice pentru administrarea și apărarea Pocuției, aspectele pozitive și dificultățile cooperării și colaborării cu armata poloneză, autoritățile și populația locală, generate de formularea unor pretenții și cerințe din partea polonezilor și ucrainenilor, cei care doreau stăpânirea acestui teritoriu. Din cele prezentate în volum, se poate concluziona că autoritățile române nu au avut în vedere în niciun moment alipirea Pocuției la teritoriul României, faptul că prezența militară a forțelor subordonate generalului Iacob Zadik a fost o necesitate obiectivă pentru securitatea României, privită din perspectiva dorinței de colaborare și cooperare militară între guvernele de la Moscova și Budapesta. Totodată, este clar că, din momentul înfrângerii armatei ungare și plecării din Budapesta a membrilor guvernului bolșevic, pericolul dinspre vest a fost înlăturat, astfel că evacuarea Pocuției de către trupele române a fost decisă, discutată și planificată de către reprezentanții armatelor română și poloneză, apoi executată în termenele și condițiile stabilite. Lucrarea este rezultatul unei ample cercetări a documentelor deținute de Arhivele Naționale Istorice Centrale, Arhivele Ministerului de Externe și Arhivele Militare Naționale Române. De asemenea, bibliografia include și presă, memorialistică, lucrări, studii și articole. La final regăsim un instrument foarte util și anume Indice de nume. Cartea apărută în foarte bune condiții grafice este însoțită de anexe și scheme, care întregesc informațiile. Dedicată eroilor cunoscuți și necunoscuți care s-au jertfit pentru realizarea și apărarea Marii Uniri, tuturor celor care, la vedere sau discret, cu vorba, pana sau arma de foc au acționat pentru îndeplinirea idealului național – Unirea tuturor românilor într-un singur stat, cartea își așteaptă cititorii interesați de istorie.

SPIONI, SPIOANE ȘI DANDANALE ÎN ROMÂNIA RĂZBOINICĂ (1916-1919)

Alin Spănu, un bine cunoscut istoric al intelligence-ului românesc și un pasionat cercetător al documentelor de arhivă, propune spre lectură, atât specialiștilor, cât și publicului larg, al doilea volum al seriei Spioni, spioane și dandanale (Editura Militară, București, 2019, 460 p.), în cuprinsul căruia regăsim: *Prefață* de prof. univ. dr. Mihai Retegan, *Capitolul I – Organizarea și activitatea structurilor informative/contrainformative naționale* (I.1 Organizări și reorganizări, acțiuni și analize informative; I.2 Spioni,

generații eroice, pe drept cuvânt numită „generația Marii Uniri”. Este, de asemenea, abordată problematica legată de ocupația militară temporară a Ungariei și retragerea trupelor române.

Azi, la trecerea unui veac de la înfăptuirea UNIRII ROMÂNILOR din 1918, rod al vredniciei și perseverenței conducătorilor adevărați, urmași de marea majoritate a poporului, al vitejiei și credinței ostașilor în dreptatea cauzei și a izbânzii acesteia, nu putem decât să constatăm faptul că dincolo de deciziile care s-au luat și semnat atunci la Paris sau mai târziu de alte foruri internaționale Unitatea românească rămâne o realitate pe care vicisitudinile politice și actele vremelnice de forță nu au putut și nu o pot schimba. Iată de ce, ea se cere apărată cu dârzenie și curaj, întărită prin propriile eforturi de păstrare și dezvoltare a identității specifice și a elementelor, printre care armata, care-i conferă în timp putere și permanență. Soarta ei stă în primul rând în puterea brațelor și minților noastre, în tăria inimilor milioanei de români, în noi înșine, consemnează în Încheiere autorul. Pentru toți cei interesați, textul este însoțit de fotografii, hărți, schițe, tabele, fotocopii după documente și presa vremii.

suspecți și măsuri contrainformative; I.3 Presă, propagandă și contrapropagandă pe timp de război; I.4 Bătălia memoriilor); Capitolul II – *Colaborarea informativă româno-rusă, de la neîncredere la interese comune* (II.1 De la tatonări și monitorizări reciproce la colaborare; II.2 Armata rusă în România, între război și pace); Capitolul III – Femei atrase în lumea spionajului (III.1 Cazuri de spionaj cu aromă rusească; III.2 Spioane, suspecte și naive); Capitolul IV – *Dandanale* (IV.1 Denunțuri pe timp de pace și război; IV.2 Între răs și plâns); *Anexe; Abrevieri; Bibliografie selectivă; Ilustrații foto.*

Așa cum remarca și prof. univ. dr. Mihai Retegan autorul își face cititorul părtaş la tot ce înseamnă activitate de informații [...]: organizarea structurilor informative, colaborarea cu Aliații, contrainformațiile și contraspionajul, propaganda și contrapropaganda, recrutarea spionilor de o parte și de alta, atragerea unora dintre reprezentantele sexului frumos în această „dandana” care nu mai era doar bărbătească. Aserțiunile sunt susținute prin numeroase documente inedite regăsite în fondurile de arhivă aflate în păstrare la Arhivele Naționale, Arhivele Militare Române, Biblioteca Națională a României, în vederea elaborării volumului fiind consultate și: documente oficiale, culegeri de documente, enciclopedii;memorii, jurnale;lucrări generale; lucrări speciale. În încheiere, o serie de fotografii, schițe, presă și documente atent selecționate întregesc textul cărții.

